

[להתבונן בציוריו של רפי ולא לקרוא את שנכתב עליהם]

גלריה גבעון מציגה תערוכת יחיד לאמן רפי לביא, אותו ייצגה במהלך קרוב לשלושה עשורים, הסוקרת את יצירתו דרך שלושה נושאים המתייחסים לדימויים החוזרים בה: אקדח, חיבוק, נשיקה. מרבית העבודות לא נראו מאז הוצגו לראשונה בתערוכות היחיד שהציג בגלריה. רובן נגלות לעיני הציבור שוחר האמנות כיום לראשונה.

הקומה התחתונה של הגלריה מוקדשת לדימוי האקדח. הוא החל להופיע ביצירתו באמצע שנות הששים, ושוב בשנות ה-80 וה-90. בתחילה, אקדח פיגורטיבי ועם הזמן, יד ארוכה אוחזת אקדח המפיץ קווים נחרצים. בשנים המאוחרות יותר, בהן ויתר לביא על האקדח, הופיעו החיבוק והנשיקה, אשר יוצגו לחוד בקומה השנייה.

תילי תילים של טקסטים נכתבו על רפי לביא האמן, יצירתו וקשריו עם האמנים שסביבו - אם כתלמידיו, מעריציו, מבקרי ובאי ביתו או אמנים שהעריץ. יהיה מי שיטען טענות כאלה ואחרות, מבוססות ובלתי מבוססות. אנו מביאים את היצירות לצפיית הקהל כפי שהן, מבלי לדון במקומיות, ובנסיבות בהן האקדח נכנס לחייו.

כיום, עם החזרה הכה מלאכותית לציור פיגורטיבי ואתנוגרפי [שמעולם לא נעזב] הנטיה שלנו, כגלריה גבעון, זו ההיסטורית וזו של עכשיו, להישאר בדיוק במה שעסקנו כל השנים - והוא המודרניזם הישראלי שמאפיינו כרו שורשים כה עמוקים, שדבר לא יזיזם ממקומם.

"אנו נדרשים שוב לרפי, רפי של האמנות החילונית, רפי של תל אביב. רפי שונא הפרסים, שונא ההיררכיה, שונא אידאולוגיה נכפית. רפי לביא, הנון קונפורמיסט, אסתטיקן מסוגו, מהפך-העל של תובנות ותכנים, של צורות, של צבעים, של קומפוזיציה ושל המציאות הישראלית-ברוח ובתרבות רבת הפנים [אמנות פלסטית/ מוסיקה קלאסית]."*

בעת הזו, ההתבוננות הפנימית היא הקובעת את איכות החיים, החופש ליצור והחופש לקבל. כאילו רפי לביא צפה מראש אילו הבלי פה דיבוריים, מתנשאים ודמגוגיים ואף חוצי אתיקה [מתחום הפילוסופיה, הפסיכולוגיה והסוציולוגיה החברתית] יגובבו על יצירתו. אנו רוצים להראות את היצירות חפות ונקיות מגבב והתחשבות תרבותית. לא אמירה ולא פילפול, אלא חוויה. ציורי 'הבלי פה' מוצגים יחד עם ציורי החיבוק והנשיקה.

"הראשון, המובהק, ובמידה רבה יוצר האסתטיקה של 'התל אביבים', הוא רפי לביא. הוא שעשה את מלאכת ההכלאה של מספר שפות אמנותיות חדשות שהתנסחו באירופה ובארצות הברית בסוף שנות החמישים. עם מסורת המופשט הלירי הישראלי, ביוצרו מהן, לאחר 'תרגום' וניפוי, אמנות ברוח המקום. סנסואליות 'צברית' שנולדה אז לראשונה מצאה את בטויה הצורני."**

קיימות נקודות לא מעט בנוגע לרלוונטיות של תערוכת-רפי, עת שנוצר געגוע העולה עם הפער התרבותי, תהום שנפעה בתוך קהלי החברה השונים. זו שמביאה אותנו חזרה אל רפי 'שלונו'. אילו היה עכשיו חי מה היה אומר נוכח המציאות אותה ידע לחבר לאסתטיקה גבוהה אף כי הייתה בלתי אסתטית בעליל, אף אז כאשר נעשתה, הוא מצא את יופייה הנשגב מחד והפושטי-נמוך, מאידך. תדברנה היצירות בשמו בעת זו.

נעמי גבעון

*אדם ברוך, "רפי לביא, קצת היסטריה בבקשה", הארץ, 19.5.2003

** שרה בריטברג-סמל, דלות החומר כאיכות באמנות הישראלית, 1986 קט'